

Вл. 1258

КАТЕКИЗАМ

О

УПОРАБИ ШУМА

Питања и одговори из подручја науке о упо-
раби шума и шум. технологије.

Саставио:

Драгутин Д. Весели,

професор на Шумарској Школи у Сарајеву.

Са 54 слике и 6 табла.

У властитој наклади пишчевој.

ИЗРАДА КЛИШЕЈА И ТИСАК ШТАМПАРИЈЕ „БОСАНСКА ПОШТА“.
САРАЈЕВО, 1927.

Употребљена дјела:

Gayer-Mayr, Forstbenutzung. Parey, Berlin.

Dr. Hufnagl, Handbuch der kaufmännischen Holzverwertung und des Holzhandels. Parey, Berlin.

Förster, Das forstliche Transportwesen. Perles, Wien.

Fribolin, Der Eichenschälwaldbetrieb. Parey, Berlin.

Pollak, Katechismus der Forstbenutzung. Fromme, Wien u. Leipzig.

Dr. R. Hartig — **L. Karaman**, Анатомијско обиљежје дрвећа. Сарајево.

Stribrny, манускрипти о упораби шума и шум. технологији, који се употребљавају као уџбеник на Шумарској Школи у Сарајеву.

Schmettan, допунци овим манускриптима.

Неке слике репродуковане са дозволом на-кладне књижарнице Паул Парај, Берлин. (Verlagsbuchhandlung Paul Parey (Verlag für Landwirtschaft, Gartenbau und Forstwesen) Berlin, SW 11, Hedemannstrasse 10 u. 11). Друге неке из Шумарског Листа са дозволом Југосл. Шум. Удружења.

Моје учитељу

господину

† инж. Милану Сџишибрни,

професору Шумарске Школе у Сарајеву,

који је као професор на Техничкој Средњој Школи, а по томе и на Шумарској Школи у Сарајеву савјесно и са великим успјехом васпитавао наше шумарско управно и техничко помоћно особље, чиме нас је све много задужио, посвећује ову књигу у знак особитога штовања

Писац.

Лака му земља, а трајна успомена!

Издајем ево у јавност и трећу књигу шумарских катекизама.

И ова је књига рађена на широкој подлози, како би удовољила не само захтјевима разних категорија шумарскога особља, него и свакога, који ради дрветом, али је најважније штампано већим словима, да и помоћно особље нађе у њој одмах, што му треба.

У припреми су катекизми о дендрометрији, геодезији, уређивању и т. д., а када ће изаћи, овиси о томе, у коликој ће ме мјери читаоци и даље потпомагати сакупљајући наруџбе и претплате.

Сарајево, у мају 1927.

Драгутин Д. Весели.

Штампарске погрјешке, које ометају смисао.

- Стр. 41., пит. 87. Предзадњи одсјек читај: Види пит. 297. Сортименти пиљене робе и трговачке изансе види пит. 296. и наредна.
- Стр. 63., пит. 113. Позубље „Американке“ види табла 6. стр. 194.
- Стр. 80., пит. 141. читај: Тонетову индустрију.
- Стр. 104., пит. 178. на крају читај: најбољи је од 45°.
- Стр. 113. Слика је у једноме дијелу накладе изврнута.
- Стр. 176., пит. 269. Задњи одсјек читај: разликије се од „monte vergine“.
- Стр. 181., пит. 275. Слику уз гобеље види на табли 6. стр. 194.
- Стр. 184., пит. 280. Ћирилска слова у питању одговарају латинским словима на сликама.

Драгутин Д. Весели

Кађење ђумура у усправним жежницама (ћирилицом)

Приказ кађења ђумура за практичне сврхе. Са 16 слика и таблицом за кубирање усправних жежница. — Цијена 15 Дин без поштарине. Наручује се код писца (види задња страна!)

Садржај:

	Страна
Опћенито	1
А) Добивање, израда, превоз и уновчање главног ужитка.	
I. Дрво	2
II. Познавање појединих врсти дрвета	3
(Јела 9*, тиса 10, смрека 11, оморика 12, бор 13, ариж 14, јасен 15, дуд 16, багрен 17, бријест 18, храст 19, кестен 20, шљива 21, трешња 22, орах 23, буква 24, граб 25, лијеска 26, јоха 27, јавор 28, липа 29, дријен 30, крушка 31, јабука 32, бреза 33, ива 34, крхка и бијела врба 35, јасика 36, топола 37, ебеновина и махагони 38).	
III. Техничка својства дрвета	20
(Облик 42, тежина 44, тврдоћа 46, чистоћа 48, глпкост 50, цјепкост 53, текстура, боја и мирис 57, стезање и набрекивање 58, трајност 64, горивост 69, грјешке дрвета 72).	
IV. Дрвни сортименти	56
(Дуга јапија, балвани, одресци 85 и 139-141, планкони, половњаци (Wainscoat), блиставци (quartier), летве (fileri, travicelli) брвна (travi), греде (bordionali), дрво за бродове, „uso ka-	

*) Бројеви означају дотично питање.

dore“, енглеске греде (timber, timberends), прагови (sleeper) 86, летвице, летве, дрво за прозоре, четвртаче (mogali), кантле, фурнири, даске, поднице (platice), попруге (frizi, parkete), нормална роба, милиметар-роба, кратка роба 87, 299 и наредна).

V. Употребљавање дрвета у различитим обртима и занатима 42

(Висока градња 89, градња у земљи у рудокопима и у води 90, градња бродова 91, столарство 92, коларство 93, бачварство 95, шиндра, подвлачци, ободови, весла, шубије, токарство, резбарство, газдинство, папир, телеграфски диреци, дрвни отпацци 96, огрјевно дрво и ђумур 97).

VI. Сјеча и израда 30

1. Дрвари 51

2. Дрварско оруђе 54

(Сјекира 107, косијер 108, клинови 109, маљ 110, вагача и макље 111, брадва и планкача 112, пиле 113, оруђе за крчење 114, сапин 115).

3. Вријеме сјече 66

4 Дознака сјече 68

5. Сјеча 70

6. Израда дрвета у сирове сорimente 76

(Дуга јапија, пилоте, јарболи 139, балвани 140, одресци и укамарено твориво дрво, букови, јасикови, омори кори одресци за папир 141, јапија за рудокопе 142, врљике, коље, пруђе, божићна дрва 143, огрјевно дрво 144, цијенање барутом и динамитом 148, 149).

VII. Смијештање дрвета	86
VIII. Примање израђенога дрвета	89
IX. Издавање дрвета	91
(Правоужитници 159, властита потреба 160, продаја 161, дражба 162, продаја на пању 164).	
X. Транспот дрвета	94
1. Цесте и путеви	94
2. Шумске жељезнице и чекрци	106
3. Склизаљке	109
(Склизаљке по земљи 192, у облику пута 193, дрвене склизаљке 194, водене склизаљке 195, жица 197, жичара 198).	
4. Плављење дрвета појединце и у сплавовима	127

Б) Шумски споредни ужици.

1. Кора	132
2. Смола	139
3. Стеља	149
4. Храњиво лишће	152
5. Шумски плодови	153
6. Шумска паша и употреба траве	158
7. Привремено одгајање пољских плодова у шуми	160
8. Тресет	160
9. Камен и пијесак	161

Ц) Шумска технологија.

Механичка технологија.

I. Израђивање трговачке робе ручним оруђем	162
--	-----

1. Жељезнички прагови	162
2. Дуга	170
3. Некоји сортименти мање важности	178
(Шубије 272, шимла и шиндра 273, ободи 274, гобеле и паоци 275, телегр. диреци 276, коци за винограде 277, штапови 278).	
II. Израђивање трговачке робе на пи-	
ланама	183
1. Мале водене пилане	183
2. Парне пилане	190
3. Пиланско пословање	192
4. Сортименти пиљене робе и трго-	
вачке изансе	176
(Даске (tavole, scurette), платице (ponticelli ponti, palancole), штафле (moraloni, morali, moraletti), летве (correnti, cantinelli), булови (Boules), парижка пиљена роба (sur dosses). блистаче (Quartier), половњали (Waincoat-Logs) 296, децимали, madriers летве за покућство, паркети или фризи (попруге), planches, planchetes, testoni (чеонице), tavoletti (бочнице) 297, дрвене коцке за тарацање 298, резонантно дрво 299, дрвна вуна (volin) и шибибице 300.	

Хемична технологија.

I. Конзервирање дрвета	203
1. Сушење	203
2. Испирање	203
3. Парење	204
4. Бојадисање	204

5. Наугљивање	204
6. Импрегнирање	205
(Зарођење 311, хидростатска метода (Bušeri-Pfister) 312, пневматичка метода (Burnet, Besel, Ritgers) 313, импрегнирање протугњилним парама 314, трајност импрегнираних прагова 315).	
II. Дрвоина и целулоза	208
III. Суха дестилација дрвета или кађење ђумура	208
(Опћенито 317—319, усправне жежнице: приправљање упине 320, постављање жежнице 321, мјерење жежнице 322, покривање 323, метање ватре и кађење 324, надопуњавање 325, пуцање 326, каквоћа дрвета 327, вода 328, чишћење жежнице, вађење и сортирање ђумура 329, квалитета ђумура 330, тежина ђумура и количина искоришћавања 331, достављање ђумура 332, примање 333, издавање посла 334, зарачунавање 335, кађење у лежећим жежницама 336).	
IV. Прерађивање смоле и паљење борове ђађи	235
(Терпентиново уље, колофониј, пиварска смола и ђађ 337—340).	

Драгутин Д. Весели, професор на Шумарској Школи
у Сарајеву.

Шумарски катекизми.

I. Katekizam o uzgajanju šuma. (latiničom).

Pitanja i odgovori iz područja uzgajanja šuma, šumske botanike i pošumljivanja krša.

Jedanaest štamp. araka sa 20 slika.

II. Катекизам о заштити шума. (ћирилицом).

Питања и одговори из подручја заштите шума.
Једанаест штамп. арака са 3 табле и 24 слике.

III. Катекизам о упораби шума. (ћирилицом).

Питања и одговори из подручја употребе шума и шум. технологије. Петнаест штамп. арака са 6 табла и 54 слике.

Цијена је катекизмима о узгајању и заштити шума по 30 дин., а катекизму о упораби шума 40 дин. а наручују се код писца Сарајево, Шумарска Школа, Куловића улица бр. 13. или стан Загребачка ул. бр. 1.

У припреми катекизми из подручја дендрометрије, геодезије, уређивања и т. д.

Dr. Hufnagl — Prof. Veseli — Ing. Miletić.

Практично уређивање шума (latiničom).

Obrada za praktične svrhe: kratka, jednostavna, jasna.

Cijena je 20 din. bez poštarine, 25 din. sa poštarinom.

Naručuje se kod Jugosl. Šum. Udruženja, Zagreb
Vukotinovićeva ulica 2.